

ประกาศคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

เรื่อง การร้องทุกข์และการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์

พ.ศ. ๒๕๖๗

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้มีประกาศคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยการร้องทุกข์ และการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๔ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และข้อ ๓๗ วรรคสาม ของระเบียบคณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เรื่อง การร้องทุกข์ และการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๖๗”

ข้อ ๒^๑ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในประกาศนี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในฐานะองค์กรกลาง บริหารงานบุคคล

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

“ข้าราชการสำนักงาน” หมายความว่า ข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

“ผู้มีอำนาจวินิจฉัยร้องทุกข์” หมายความว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในฐานะ องค์กรกลางบริหารงานบุคคล หรือเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ แล้วแต่กรณี”

ข้อ ๔ การร้องทุกข์ที่เหตุแห่งการร้องทุกข์เกิดจากผู้บังคับบัญชาที่ดำรงตำแหน่งต่ำกว่าเลขาธิการ ให้ร้องทุกข์ต่อเลขาธิการ และให้เลขาธิการเป็นผู้มีอำนาจวินิจฉัยร้องทุกข์

การร้องทุกข์ที่เหตุแห่งการร้องทุกข์เกิดจากเลขาธิการ ให้ร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการ และให้ คณะกรรมการเป็นผู้มีอำนาจวินิจฉัยร้องทุกข์

ข้อ ๕ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชา เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นระหว่างกัน ควรจะได้ปรึกษาหารือหรือทำความเข้าใจกัน ฉะนั้น เมื่อข้าราชการสำนักงาน

^๑ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๔๑/ตอนที่ ๕๔ ก/หน้า ๑๔/๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๗

ผู้ใดมีปัญหาเกี่ยวกับการที่ผู้บังคับบัญชาใช้หน้าที่และอำนาจปฏิบัติต่อตนโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ปฏิบัติต่อตนให้ถูกต้องตามกฎหมายหรือมีความคับข้องใจอันเกิดจากการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติต่อตนของผู้บังคับบัญชา หากแสดงความประสงค์จะปรึกษาหารือกับผู้บังคับบัญชา ให้ผู้บังคับบัญชานั้นให้โอกาสและรับฟังหรือสอบถามเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าวเพื่อเป็นทางแห่งการทำความเข้าใจและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในขั้นต้น

ในกรณีที่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาได้แสดงความประสงค์ที่จะปรึกษาหารือกับผู้บังคับบัญชาตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้บังคับบัญชาผู้นั้นจัดให้มีการปรึกษาหารือหรือแก้ไขความคับข้องใจนั้นภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งความประสงค์ที่จะปรึกษาหารือ ถ้าผู้บังคับบัญชาผู้นั้นมิได้ดำเนินการใด ๆ หรือดำเนินการแล้ว แต่ไม่เป็นที่พอใจ ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาอาจร้องทุกข์ต่อผู้มีอำนาจวินิจฉัยร้องทุกข์ต่อไป ได้อีกภายในสิบห้าวันนับแต่วันสิ้นสุดระยะเวลาสามสิบวันดังกล่าว

ถ้าข้าราชการสำนักงานผู้นั้นไม่ประสงค์จะปรึกษาหารือกับผู้บังคับบัญชาผู้เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์ ก็ให้ร้องทุกข์ตามประกาศนี้

ข้อ ๖ ภายใต้บังคับข้อ ๕ ข้าราชการสำนักงานผู้ใดเห็นว่าผู้บังคับบัญชาใช้หน้าที่และอำนาจที่ปฏิบัติต่อตนโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ปฏิบัติต่อตนให้ถูกต้องตามกฎหมายหรือมีความคับข้องใจอันเกิดจากการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติต่อตนของผู้บังคับบัญชา และเป็นกรณีที่ไม่อาจอุทธรณ์ได้ ผู้นั้นมีสิทธิร้องทุกข์ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในประกาศนี้

การปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติต่อตนของผู้บังคับบัญชาซึ่งทำให้เกิดความคับข้องใจอันเป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์นั้น ต้องมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังนี้

(๑) ไม่มอบหมายงานให้ปฏิบัติ

(๒) ประวิงเวลา หรือหน่วงเหนี่ยวการดำเนินการบางเรื่องอันเป็นเหตุให้เสียสิทธิ หรือไม่ได้รับสิทธิประโยชน์อันพึงมีพึงได้ในเวลาอันสมควร

(๓) ไม่เป็นไปตามหรือขัดกับระบบคุณธรรม ดังนี้

(ก) การรับบุคคลเพื่อบรรจุเข้ารับราชการและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งต้องคำนึงถึงความรู้ความสามารถของบุคคล ความเสมอภาค ความเป็นธรรม และประโยชน์ของทางราชการ

(ข) การบริหารทรัพยากรบุคคล ต้องคำนึงถึงผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพขององค์กรและลักษณะของงาน โดยไม่เลือกปฏิบัติ

(ค) การพิจารณาความดีความชอบ การเลื่อนตำแหน่ง และการให้ประโยชน์อื่นแก่ข้าราชการ ต้องเป็นไปอย่างเป็นธรรมโดยพิจารณาจากผลงาน ศักยภาพ และความประพฤติ และจะนำความคิดเห็นทางการเมืองหรือสังกัดพรรคการเมืองมาประกอบการพิจารณามีได้

(ง) การดำเนินการทางวินัย ต้องเป็นไปด้วยความยุติธรรมและโดยปราศจากอคติ

ข้อ ๗ การร้องทุกข์ให้ร้องทุกข์ได้สำหรับตนเองเท่านั้น จะร้องทุกข์สำหรับผู้อื่นไม่ได้คำร้องทุกข์ให้ทำเป็นหนังสือโดยใช้ถ้อยคำสุภาพและอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญ ดังนี้

- (๑) ชื่อ ตำแหน่ง สังกัด และที่อยู่สำหรับการติดต่อเกี่ยวกับการร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์
- (๒) เหตุแห่งการร้องทุกข์ตามข้อ ๖
- (๓) ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ผู้ร้องทุกข์เห็นว่าเป็นปัญหาของเรื่องร้องทุกข์
- (๔) คำขอของผู้ร้องทุกข์
- (๕) ลายมือชื่อของผู้ร้องทุกข์ หรือผู้ได้รับมอบหมายให้ร้องทุกข์แทนกรณีที่จำเป็นตามข้อ ๑๐

ข้อ ๘ ในการยื่นคำร้องทุกข์ให้แนบหลักฐานที่เกี่ยวข้องพร้อมคำร้องทุกข์ด้วย กรณีที่ไม่อาจแนบพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องได้เพราะพยานหลักฐานอยู่ในความครอบครองของหน่วยงานทางปกครอง เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือบุคคลอื่น หรือเพราะเหตุอื่นใด ให้ระบุเหตุที่ไม่อาจแนบพยานหลักฐานไว้ด้วย

กรณีที่มีเหตุจำเป็นต้องมอบหมายให้บุคคลอื่นร้องทุกข์แทนตามข้อ ๑๐ ให้แนบหลักฐานการมอบหมายให้ร้องทุกข์แทนนั้นมาด้วย

ถ้าผู้ร้องทุกข์ประสงค์จะแถลงการณ์ด้วยวาจาในชั้นพิจารณาคำร้องทุกข์ ให้แสดงความประสงค์ไว้ในคำร้องทุกข์ด้วย หรือจะทำเป็นหนังสือต่างหากก็ได้แต่ต้องยื่นหนังสือก่อนเริ่มการพิจารณาคำร้องทุกข์

ข้อ ๙ ให้ผู้ร้องทุกข์ยื่นคำร้องทุกข์ต่อผู้มีอำนาจวินิจฉัยร้องทุกข์ภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบหรือถือว่าทราบเหตุแห่งการร้องทุกข์ตามข้อ ๖ โดยให้ยื่นคำร้องทุกข์ที่สำนักงานหรือจะส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนก็ได้

ในกรณีที่ผู้ร้องทุกข์ได้ยื่นคำร้องทุกข์ที่สำนักงาน ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับคำร้องทุกข์ออกไปรับคำร้องทุกข์และลงทะเบียนรับคำร้องทุกข์ไว้เป็นหลักฐานในวันที่รับคำร้องทุกข์ตามระเบียบว่าด้วยงานสารบรรณ และให้ถือวันที่รับหนังสือตามหลักฐาณดังกล่าวเป็นวันยื่นหนังสือร้องทุกข์ ส่วนกรณีที่ผู้ร้องทุกข์ส่งหนังสือร้องทุกข์ทางไปรษณีย์ ให้ถือวันที่ทำการไปรษณีย์ต้นทางประทับตรารับที่ซองหนังสือร้องทุกข์เป็นวันยื่นหนังสือร้องทุกข์

เมื่อได้ยื่นคำร้องทุกข์ไว้แล้ว ผู้ร้องทุกข์จะยื่นหรือส่งหนังสือร้องทุกข์หรือเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมก่อนเริ่มพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ก็ได้

ข้อ ๑๐ ในกรณีที่ผู้มีสิทธิร้องทุกข์เจ็บป่วยจนไม่สามารถร้องทุกข์ได้ด้วยตนเองหรืออยู่ในต่างประเทศและคาดหมายได้ว่าไม่อาจร้องทุกข์ได้ทันภายในเวลาที่กำหนด ให้ผู้มีสิทธิร้องทุกข์มอบหมายให้บุคคลอื่นยื่นคำร้องทุกข์แทนตนได้

การมอบหมายตามวรรคหนึ่ง จะต้องทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้มีสิทธิร้องทุกข์ พร้อมทั้งหลักฐานแสดงเหตุจำเป็นข้างต้น ถ้าไม่สามารถลงลายมือชื่อได้ ให้พิมพ์ลายนิ้วมือโดยมีพยานลงลายมือชื่อรับรองอย่างน้อยสองคน

ข้อ ๑๑ เพื่อประโยชน์ในการนับระยะเวลาการร้องทุกข์ การนับวันทราบหรือถือว่าทราบเหตุแห่งการร้องทุกข์นั้น ให้ถือปฏิบัติดังนี้

(๑) ในกรณีที่เหตุแห่งการร้องทุกข์เกิดจากการที่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งเป็นหนังสือ ให้ถือว่าวันที่ผู้มีสิทธิร้องทุกข์ลงลายมือชื่อรับทราบคำสั่งเป็นวันทราบเหตุแห่งการร้องทุกข์

(๒) ในกรณีที่ไม่มี การลงลายมือชื่อรับทราบคำสั่งตาม (๑) แต่มีการแจ้งคำสั่งให้ทราบพร้อมสำเนาคำสั่งและทำบันทึกวันเดือนปี เวลา สถานที่ที่แจ้ง โดยลงลายมือชื่อผู้แจ้งพร้อมทั้งพยานรู้เห็นไว้เป็นหลักฐานแล้ว ให้ถือว่าวันที่แจ้งนั้นเป็นวันทราบเหตุแห่งการร้องทุกข์

(๓) ในกรณีที่ไม่มีแจ้งคำสั่งตาม (๒) และได้แจ้งเป็นหนังสือส่งสำเนาคำสั่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ ณ ที่อยู่ซึ่งปรากฏตามหลักฐานของทางราชการ ให้ส่งสำเนาคำสั่งไปสองฉบับเพื่อให้เก็บไว้เป็นหลักฐานหนึ่งฉบับ และให้ลงลายมือชื่อและวันเดือนปีที่รับทราบคำสั่งแล้วส่งกลับคืนเพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐานหนึ่งฉบับ กรณีเช่นนี้เมื่อล่วงพ้นสามสิบวันนับแต่วันที่ปรากฏในใบตอบรับทางไปรษณีย์ลงทะเบียนว่ามีผู้รับแล้ว แม้ยังไม่ได้รับสำเนาคำสั่งฉบับที่ให้ลงลายมือชื่อและวันเดือนปีที่รับทราบคำสั่งกลับคืนมา ก็ให้ถือว่าผู้มีสิทธิร้องทุกข์ได้รับทราบคำสั่งอันเป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์แล้ว

(๔) ในกรณีที่เหตุแห่งการร้องทุกข์เกิดจากการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติของผู้บังคับบัญชาโดยไม่มีคำสั่งเป็นหนังสือ ให้ถือว่าวันที่มีหลักฐานยืนยันว่าผู้มีสิทธิร้องทุกข์รับทราบหรือควรรับทราบคำสั่งที่ไม่เป็นหนังสือนั้น เป็นวันทราบเหตุแห่งการร้องทุกข์

(๕) ในกรณีที่เหตุแห่งการร้องทุกข์เกิดจากการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติของผู้บังคับบัญชาโดยไม่ได้มีคำสั่งอย่างใด ให้ถือว่าวันที่ผู้ร้องทุกข์ควรได้ทราบถึงการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติของผู้บังคับบัญชาดังกล่าวเป็นวันทราบเหตุแห่งการร้องทุกข์

ข้อ ๑๒ ในกรณีที่ผู้ร้องทุกข์ไม่ประสงค์จะให้มีการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ต่อไปจะขอถอนเรื่องร้องทุกข์ก่อนที่ผู้มีอำนาจวินิจฉัยร้องทุกข์จะพิจารณาเรื่องร้องทุกข์เสร็จสิ้นก็ได้

การถอนคำร้องทุกข์ต้องทำเป็นหนังสือและลงลายมือชื่อผู้ร้องทุกข์ยื่นหรือส่งตรงต่อผู้มีอำนาจวินิจฉัยร้องทุกข์ แต่ถ้าผู้ร้องทุกข์ถอนคำร้องทุกข์ด้วยวาจาต่อผู้มีอำนาจวินิจฉัยร้องทุกข์ ให้ผู้มีอำนาจวินิจฉัยร้องทุกข์บันทึกไว้ และให้ผู้ร้องทุกข์ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

เมื่อได้ถอนคำร้องทุกข์แล้วการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ให้เป็นอันระงับไป

ข้อ ๑๓ ให้สำนักงานตรวจคำร้องทุกข์ในเบื้องต้นและดำเนินการ ดังนี้

(๑) ถ้าเห็นว่าเป็นคำร้องทุกข์ที่มีการดำเนินการโดยถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ให้เสนอคำร้องทุกข์ดังกล่าวต่อผู้มีอำนาจวินิจฉัยร้องทุกข์ เพื่อพิจารณาวินิจฉัย

(๒) ถ้าเห็นว่าเป็นคำร้องทุกข์ที่มีการดำเนินการโดยไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานแนะนำให้ผู้ร้องทุกข์แก้ไขให้ครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนด หากไม่มีการแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด ก็ให้เสนอผู้มีอำนาจวินิจฉัยร้องทุกข์ เพื่อพิจารณาต่อไป

(๓) ถ้าเห็นว่าเป็นคำร้องทุกข์ที่ไม่อาจรับไว้พิจารณาได้ตามข้อ ๑๕ ก็ให้เสนอผู้มีอำนาจวินิจฉัยร้องทุกข์ เพื่อพิจารณาต่อไป

ข้อ ๑๔ เมื่อได้รับความเห็นตามข้อ ๑๓ ให้ผู้มีอำนาจวินิจฉัยร้องทุกข์พิจารณามีคำสั่ง ดังนี้

(๑) ถ้าเห็นว่าเป็นคำร้องทุกข์ที่ไม่อาจรับไว้พิจารณาได้ตามข้อ ๑๔ ก็ให้มีคำสั่งไม่รับคำร้องทุกข์นั้นไว้พิจารณา

(๒) ถ้าเห็นว่าเป็นคำร้องทุกข์ที่อาจรับไว้พิจารณาได้ ก็ให้มีคำสั่งรับคำร้องทุกข์นั้นไว้พิจารณา
วินิจฉัย

ข้อ ๑๕ ห้ามมิให้รับคำร้องทุกข์ดังต่อไปนี้ไว้พิจารณา

(๑) เป็นกรณีที่ไม่อาจร้องทุกข์ได้ตามข้อ ๖

(๒) ผู้ยื่นคำร้องทุกข์มิใช่บุคคลที่ได้รับมอบหมายตามข้อ ๑๐

(๓) เป็นคำร้องทุกข์ที่ยื่นเมื่อพ้นกำหนดเวลาที่กำหนดไว้ในข้อ ๕ หรือข้อ ๙

(๔) เป็นเรื่องที่ได้เคยมีการร้องทุกข์และได้มีคำวินิจฉัยถึงที่สุดแล้ว

(๕) เป็นคำร้องทุกข์ที่ไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และผู้มีอำนาจวินิจฉัยร้องทุกข์
ได้มีคำสั่งให้ผู้ร้องทุกข์ดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมหรือดำเนินการให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้ว
แต่ไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติมหรือดำเนินการให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนด

ข้อ ๑๖ เมื่อผู้มีอำนาจวินิจฉัยร้องทุกข์มีคำสั่งรับคำร้องทุกข์ไว้พิจารณาแล้ว ให้ผู้มีอำนาจ
วินิจฉัยร้องทุกข์มีหนังสือแจ้งพร้อมทั้งส่งสำเนาคำร้องทุกข์ให้ผู้บังคับบัญชาผู้เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์
ชี้แจงข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องร้องทุกข์เสนอต่อผู้มีอำนาจวินิจฉัยร้องทุกข์ ภายในสิบห้าวัน
ทำการนับแต่วันได้รับหนังสือ หากมีเอกสารหรือพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องก็ให้เสนอมาพร้อมกันด้วย

ข้อ ๑๗ ในกรณีที่ผู้มีอำนาจวินิจฉัยร้องทุกข์ เห็นว่าคำชี้แจงของผู้บังคับบัญชาผู้เป็นเหตุแห่ง
การร้องทุกข์หรือพยานหลักฐานที่ส่งมาให้ยังไม่ครบถ้วนหรือชัดเจนเพียงพอ ให้สั่งให้ผู้บังคับบัญชาผู้เป็นเหตุ
แห่งการร้องทุกข์จัดทำคำชี้แจงเพิ่มเติมหรือส่งพยานหลักฐานเพิ่มเติมมาให้ภายในระยะเวลาที่กำหนด

ข้อ ๑๘ ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาผู้เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์มิได้จัดทำคำชี้แจงภายในระยะเวลา
ที่กำหนดตามข้อ ๑๖ หรือข้อ ๑๗ ให้ถือว่าผู้บังคับบัญชาผู้เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์ยอมรับข้อเท็จจริง
ตามข้อร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์ และให้ผู้มีอำนาจวินิจฉัยร้องทุกข์พิจารณาดำเนินการต่อไปตามที่เห็น
เป็นการยุติธรรม

ข้อ ๑๙ การพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ ให้ผู้มีอำนาจวินิจฉัยร้องทุกข์พิจารณาจาก
พยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องประกอบกับคำร้องทุกข์และคำชี้แจงของผู้บังคับบัญชาที่เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์
ในกรณีจำเป็นและสมควร ให้ผู้มีอำนาจวินิจฉัยร้องทุกข์มีอำนาจดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงหรือ
พยานหลักฐานเพิ่มเติมได้

ในกรณีที่ผู้ร้องทุกข์ขอแถลงการณ์ด้วยวาจา หากผู้มีอำนาจวินิจฉัยร้องทุกข์เห็นว่าการแถลงการณ์ด้วยวาจาไม่จำเป็นแก่การพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ จะให้งดการแถลงการณ์ด้วยวาจาเสียก็ได้ แต่ให้บันทึกเหตุผลไว้ด้วย

ข้อ ๒๐ ในการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ ถ้าผู้มีอำนาจวินิจฉัยร้องทุกข์ เห็นว่า

(๑) เป็นคำร้องทุกข์ที่ไม่อาจรับไว้พิจารณาได้ตามข้อ ๑๕ ก็ให้มีคำวินิจฉัยไม่รับเรื่องร้องทุกข์นั้นไว้พิจารณา

(๒) การปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติของผู้บังคับบัญชามิได้มีลักษณะตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๖ ก็ให้มีคำวินิจฉัย ให้ยกคำร้องทุกข์

(๓) การปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติของผู้บังคับบัญชาไม่มีความผิดตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๖ ก็ให้มีคำวินิจฉัย ให้แก้ไขหรือยกเลิกคำสั่ง หรือเห็นควรดำเนินการอื่นใดเพื่อให้มีความถูกต้องตามกฎหมายและมีความเป็นธรรมก็ให้มีคำวินิจฉัยให้ดำเนินการอื่นใดเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

การพิจารณามีคำวินิจฉัยตามวรรคหนึ่งให้บันทึกเหตุผลของการพิจารณาวินิจฉัยไว้ในรายงานการประชุมด้วย

ข้อ ๒๑ เมื่อผู้มีอำนาจวินิจฉัยร้องทุกข์ได้มีคำวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์แล้ว ให้แจ้งให้ผู้ร้องทุกข์และผู้บังคับบัญชาที่เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์ทราบเป็นหนังสือภายในสิบห้าวันทำการนับแต่วันมีคำวินิจฉัย

คำวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ ให้มีผลผูกพันผู้ร้องทุกข์ ผู้บังคับบัญชา ผู้เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์ และผู้ที่เกี่ยวข้องที่จะต้องปฏิบัติตามคำวินิจฉัยภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในคำวินิจฉัย หรือปฏิบัติตามคำวินิจฉัยในโอกาสแรกที่สามารถทำได้นับแต่ได้รับคำวินิจฉัย

ข้อ ๒๒ ระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๕ วรรคสอง ข้อ ๙ ข้อ ๑๖ ข้อ ๑๗ และข้อ ๑๘ เมื่อผู้มีอำนาจวินิจฉัยร้องทุกข์เห็นสมควร หรือเมื่อผู้ร้องทุกข์หรือผู้บังคับบัญชาผู้เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์มีคำขอ ผู้มีอำนาจวินิจฉัยร้องทุกข์ มีอำนาจขยายระยะเวลาได้ตามความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

ข้อ ๒๓ การนับระยะเวลาตามประกาศนี้ สำหรับเวลาเริ่มต้นให้นับวันถัดจากวันแรกแห่งเวลานั้นเป็นวันเริ่มนับระยะเวลา ส่วนเวลาสิ้นสุด ถ้าวันสุดท้ายแห่งระยะเวลาตรงกับวันหยุดราชการ ให้นับวันเริ่มเปิดทำการใหม่เป็นวันสุดท้ายแห่งระยะเวลา

ข้อ ๒๔ การพิจารณาวินิจฉัยร้องทุกข์ตามประกาศนี้ คณะกรรมการอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการข้าราชการสำนักงานเพื่อเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาวินิจฉัยก็ได้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

พรประไพ กาญจนรินทร์

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ